РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2023/736 НА КОМИСИЯТА

от 31 март 2023 година

за определяне на техническите подробности за прилагане на механизма за корекция на пазара спрямо дериватите, свързани с разположените в Съюза виртуални търговски точки, които не са TTF

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета ([1]), и по-специално член 9, параграф 1 от него,

като има предвид, че:

(1) С цел защита на гражданите и икономиката на Съюза от прекомерно високи цени, с Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета за създаване на механизъм за корекция на пазара (наричан по-нататък „Регламентът за МКП“) се създава временен механизъм за корекция на пазара („МКП“) за подадените нареждания за търгуване на деривати, свързани с TTF, и на деривати, свързани с други виртуални търговски точки („ВТТ“), с падеж между месец напред и година напред. Това означава, че МКП се прилага за всеки стоков дериват, търгуван на регулиран пазар, чийто базов инструмент е сделка с газ в някоя ВТТ в Съюза.

(2) По силата на член 1 от Регламента за МКП, МКП се прилага за подадените нареждания за търгуване на деривати, свързани с TTF и с другите разположени в Съюза виртуални точки за търговия.

(3) Самият Регламент за МКП обаче определя техническите подробности за прилагането на МКП спрямо подадените нареждания за свързаните с TTF деривати, но не и за дериватите, свързани с други ВТТ. Това бе продиктувано от неотложната необходимост от прилагане на МКП спрямо свързаните с TTF деривати – общоприетият референтен ценови ориентир на европейските пазари на газ, както и на факта, че прилагането на МКП спрямо нарежданията за свързаните с други ВТТ деривати налагаше допълнителна подготовка. Поради това, Регламентът за МКП оправомощава Комисията да приеме акт за изпълнение за определяне на техническите подробности за прилагането на МКП спрямо свързаните с такива други ВТТ деривати, в частност при настъпването на събитие, налагащо корекция на пазара, и прилагането, при тези деривати, на динамичен максимален праг за офериране. Регламентът за МКП също така оправомощава Комисията да изключи, като извънредна мярка, някои от тези свързани с други ВТТ деривати.

(4) Определянето на техническите подробности за прилагането на МКП спрямо свързаните с такива други ВТТ деривати, както и възможното изключване от приложния обхват на МКП на някои от тези деривати, следва да се основава на критериите, посочени в член 9, параграф 2 от Регламента за МКП: ликвидността на свързаните с други ВТТ деривати, наличието на информация за цените им, както и въздействието, което включването им в обхвата на МКП би имало върху потоците на газ в рамките на Съюза, сигурността на доставките и стабилността на финансовите пазари. Това определение и евентуалното изключване следва да се основават и на докладите за оценката на въздействието, представени от ACER и ЕОЦКП до 1 март 2023 г. в изпълнение на член 8, параграф 2 от Регламента за МКП.

(5) При свързаните с TTF деривати МКП се задейства, когато настъпи събитие, налагащо корекция на пазара, т.е. когато цената на сетълмент на свързаните с TTF деривати с най-близък едномесечен падеж, публикувана от ICE Endex B.V., надхвърли 180 евро за MWh и е с 35 евро над референтната цена за три работни дни. При дериватите, свързани с други ВТТ в Съюза, МКП следва да се задейства по същия начин – при настъпването на същото събитие, налагащо корекция на пазара. Това се дължи на две основни причини. Първо, сравнени със свързаните с TTF деривати, много от дериватите, свързани с ВТТ, които не са TTF, са по-малко ликвидни. Ако задействането на МКП се основава на неликвидни фючърси, това може да го изложи на манипулации и оттам – да породи ненужни или забавени задействания. Второ, ако МКП бъде задействан за дериватите, свързани само с някои ВТТ, търговията може да се прехвърли към деривати, свързани с други ВТТ, което би могло да изкриви енергийните или финансовите пазари на Съюза в ущърб на потребителите – например при предприет от пазарните участници арбитраж между коригираните

([1]) Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета от 22 декември 2022 година за създаване на механизъм за корекция на пазара с цел защита на гражданите на Съюза и икономиката от прекомерно високи цени (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 45).

и некоригираните деривати. Тази оценка се споделя от доклада на ACER, в който се посочва, че по силата на член 4, параграф 1 от Регламента за МКП, МКП следва да бъде задействан и за свързаните с други ВТТ в Съюза деривати, като се използва цената на сетълмент на свързаните с TTF деривати с най-близък едномесечен падеж.

(6) При настъпването на събитие, налагащо корекция на пазара, в Регламента за МКП е предвиден динамичен максимален праг за оферирane, при който пазарните оператори не следва да приемат, а участниците на пазара на свързани с TTF деривати – да подават, нареждания за свързани с TTF деривати, чийто падеж е между датата на падежа на свързания с TTF дериват с най-близък едномесечен падеж и датата на падежа на свързания с TTF дериват с най-близък едногодишен падеж, на цени, които са с 35 евро за MWh над публикуваната за предходния ден от ACER референтна цена. Този динамичен максимален праг за оферирane е подходящ без изменения и за нарежданията за свързаните с други ВТТ деривати. Както при свързаните с TTF деривати, премията за сигурност на доставките в размер на 35 евро за MWh представлява в общи линии средната разлика между референтната цена и фючърсната цена за месец напред на редица деривати, свързани с други ВТТ, през лятото на 2022 г., отразявайки разходите за придвижване, в условията на претоварена инфраструктура, на газ от терминал за ВПГ към други региони на Съюза в континентална Европа. Освен това, прилагането на единен предпазен таван за всички деривати, свързани с ВТТ, следва да ограничи риска от необосновано пренасочване на търговията от едни към други ВТТ и оттам – от нарушаване на лоялната конкуренция между различните региони в Съюза при привличането на ВПГ, което от своя страна би могло да доведе до фрагментиране на пазарите в Съюза. В своя оценъчен доклад ACER се съгласява, че динамичният максимален праг за оферирane, прилаган при нарежданията за свързани с TTF деривати, може да се прилага и за нарежданията за деривати, свързани с други ВТТ.

(7) Комисията смята, че МКП следва да се прилага без изключение за всички деривати, свързани с други ВТТ. В своите доклади, посветени на оценката на въздействието, ACER и ЕОЦКП подкрепиха позицията на Комисията, че включването на другите ВТТ няма да има съществено отрицателно въздействие върху финансовите пазари или пазарите на газ. Както ACER, така и ЕОЦКП отбелязаха, че включването в обхвата на МКП на свързаните с други ВТТ деривати може да донесе известна допълнителна полза, че повечето от тези деривати не са достатъчно ликвидни и че е възможно някои централни контрагенти („ЦК“) да трябва да направят допълнителни разходи, за да променят своето управление на неизпълнението. От друга страна, с оглед на прилагането на Регламента за МКП, и ACER, и ЕОЦКП се съгласиха със заключението на Комисията, че прилагането на МКП спрямо всички деривати, свързани с други ВТТ, няма да има съществено отрицателно въздействие върху финансовите пазари или пазарите на газ. В своята оценка и в изпълнение на член 9, параграф 2 от Регламента за МКП Комисията анализира по-специално следните критерии.

(8) Първо, информацията за цените на обхванатите от настоящия акт за изпълнение деривати, свързани с други ВТТ, е леснодостъпна, тъй като тези деривати се търгуват на регулирани пазари, които редовно предоставят ценова информация.

(9) Второ, целенасоченият избор на Комисията да използва като предпоставка за задействането на МКП за другите ВТТ високоликвидните свързани с TTF фючърси за месец напред означава, че липсата на ликвидност на някои свързани с други ВТТ деривати няма да поражда значителни проблеми при практическото му прилагане.

(10) Трето, вероятността включването в обхвата на свързаните с други центрове деривати да окаже значително отрицателно въздействие върху сигурността на доставките е малка. Това е така, защото основният инструмент за предотвратяване на проблеми със сигурността на доставките – включената в максималния праг за оферирane „премия“ (допълнение към пазарните цени на ВПГ или „предпазен таван“ – както е посочен в съображение 19 от Регламента за МКП), ще се прилага за всички деривати, така че МКП да не намалява привлекателността на Съюза за ВПГ. Малката вероятност разширяването на обхвата да окаже значително отрицателно въздействие върху газовите потоци в рамките на ЕС произтича също така от временното прилагане на МКП, както и от факта, че газовите потоци в Съюза са резултат от комплекс от позиции, които се дължат не само на договори за деривати, но и на редица други фактори, които не се влияят от МКП, като например дългосрочните ангажименти за доставки, сделките на краткосрочния и спот пазара и извънборсово сключените сделки.

(11) Накрая, значително въздействие върху стабилността на финансовите пазари от разширяването на обхвата на МКП не се очаква и поради факта, че над 90 % от търгуваните на регулираните пазари в Съюза деривати за природен газ са свързани с TTF. По отношение на потенциалните допълнителни разходи, които някои ЦК може да трябва да поемат, за да променят процеса си на управление на неизпълнението, ЕОЦКП отбеляза, че към момента на публикуване на доклада му за оценка на въздействието нито един ЦК не е предоставил информация за необходимостта от значителни промени поради Регламента за МКП.

(12) С оглед на гореизложеното Комисията смята, че нито един дериват, свързан с други ВТТ, не следва като извънредна мярка да бъде изключен от приложния обхват на МКП.

(13) С цел да се съхрани гладкото функциониране на пазарите на деривати и да се позволи на пазарните участници да управляват адекватно поетия риск, от първостепенно значение е настоящият регламент да не засяга сключените преди влизането му в сила договори. По същата причина пазарните участници следва да могат ефективно да прихващат насрещно позициите си в свързани с други ВТТ деривати, открити преди настоящият регламент да започне да се прилага. Поради това динамичният максимален праг за оферирane не следва да се прилага за договорите, сключени преди влизането в сила на настоящия регламент, нито за сделките, които позволяват на пазарните участници насещно да прихващат или да намаляват позициите си, произтичащи от договори за свързани с други ВТТ деривати, сключени преди влизането в сила на настоящия регламент. Ролята на ЦК за намаляване на риска от контрагента ги прави възлов фактор за подходящото функциониране на пазарите на свързани с TTF деривати. Също толкова важно е включването на другите ВТТ в механизма да не изложи извършващите клиринг на съответните инструменти ЦК на риск в случай на неизпълнение от клирингов член. Поради това, тези ЦК следва да могат да управляват неизпълнението, без да подлежат на ограничението за оферирane. За тази цел, динамичният максимален праг за оферирane не следва да се прилага за сделките, които ЦК извършват в рамките на своето управление на неизпълнението.

(14) Няма пречка за прилагането на другите характеристики на МКП спрямо свързаните с други ВТТ деривати. Тук спадат условията за преустановяване на действието на МКП. Следва да се отбележи, че в член 4, параграф 8 се предвижда възможност за преустановяване задействането на МКП при конкретни признаци за неизбежно събитие, налагащо пазарна корекция, ако действието му би породило нежелани смущения на пазара. Аналогично, в член 6 се постановява, че задействането на МКП следва да се преустанови винаги, когато има риск динамичният защитен таван да породи сериозни смущения на пазара, при което се засягат задължителните цели за намаляване на търсенето, сигурността на доставките, стабилността и подходящото функциониране на пазарите на енергийни деривати, както и потоците на газ в рамките на Съюза, пораждат се съществени разлики между пазарните цени на газа в самия Съюз или спрямо други райони по света и се засяга валидността на действащите договори за доставка на газ. При оценяването на нежеланите смущения на пазара следва да се отчита не само европейският пазар като цяло, а и конкретно всяка ВТТ, за която се прилага МСМ, а при наличието на такъв ефект, действието на МКП следва да се преустанови по реда на член 6 от Регламента за МКП.

(15) Предвид нестабилната и непредвидима ситуация на пазара на природен газ е важно, щом като бъдат налице условията за задействане на МКП, да се осигури възможно най-бързото му прилагане спрямо свързаните с други ВТТ деривати. Поради това, техническите подробности за прилагането на МКП спрямо свързаните с други ВТТ деривати следва да бъдат определени до 31 март 2023 г. От друга страна, за да се позволи на дружествата, управляващи разположените в Съюза ВТТ, които не са TTF, да се приспособят към новите изисквания, настоящият акт за изпълнение следва да се прилага едва от 1 май 2023 г.

(16) Мерките, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие със становището на Комитета за МКП,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Обхват

С цел защита на гражданите и икономиката на Съюза срещу прекомерно високи цени, с настоящия регламент се определят, по силата на член 9, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2578, техническите подробности за прилагане на механизма за корекция на пазара спрямо дериватите, свързани с разположените в Съюза виртуални търговски точки (ВТТ), които не са Title Transfer Facility (TTF) ВТТ.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат определенията в член 2 от Регламент (ЕС) 2022/2578.

Прилагат се и следните определения:

(1) „свързан с други ВТТ дериват с най-близък едномесечен падеж“ означава свързан с други ВТТ дериват, чийто падеж е най-близкият измежду търгуваните на регулиран пазар деривати с едномесечен падеж;

(2) „свързан с други ВТТ дериват с най-близък едногодишен падеж“ означава свързан с други ВТТ дериват, чийто падеж е най-близкият измежду търгуваните на регулиран пазар деривати с едногодишен падеж.

Член 3

Прилагане на МКП за други ВТТ

Настоящият регламент се прилага за подадените нареждания за търгуване на деривати, свързани с разположени в Съюза ВТТ, които не са TTF.

Член 4

Събитие, налагащо корекция на пазара при други ВТТ в Съюза

(1) Събитие, налагащо корекция на пазара, с отношение към дериватите, свързани с други ВТТ, настъпва, когато са налице условията в член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2578.

(2) Динамичният максимален праг за оферирane по член 4, параграфи 5 и 7 от Регламента за МКП се прилага спрямо свързаните с други ВТТ деривати, чийто падеж е между датата на падежа на дериватите с най-близък едномесечен падеж и датата на падежа на дериватите с най-близък едногодишен падеж.

(3) Пазарните оператори на пазара на свързаните с други ВТТ деривати и участниците на пазара на такива деривати следят ежедневно уебсайта на ACER.

Член 5

Деактивиране и преустановяване на действието на МКП спрямо свързаните с други ВТТ деривати

Деактивирането и преустановяване на действието на МКП спрямо свързаните с други ВТТ деривати се извършва в съответствие с членове 5 и 6 от Регламента за МКП.

Член 6

Заварено положение

Настоящият регламент не се прилага за следното:

а) договорите за свързани с други ВТТ деривати, сключени преди датата на влизане в сила на настоящия регламент;

б) търгуването на свързани с други ВТТ деривати с цел насрещно прихващане или намаляване на договори за свързани с други ВТТ деривати, сключени преди датата на влизане в сила на настоящия регламент;

в) търгуването на свързани с други ВТТ деривати от страна на ЦК в рамките на управлението им на неизпълнението, в т.ч. регистрирани на регулирания пазар за целите на клиринга извънборсови сделки.

Член 7

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на седмия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 май 2023 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 31 март 2023 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN